

Slecht grasland in nazomer verbeteren

Henk van Dijk
Kees-Jan van Dam

Goed grasland is voor elk melkveebedrijf van groot belang. Goed grasland is immers de basis voor: veel gras, van prima kwaliteit, met goede mestbenutting, en minimale voerkosten. Het kan zijn dat bij u de kwaliteit van de grasmat te wensen overlaat. De gunstige voerpositie op dit moment en de komst van het Minas vormen extra redenen om nu aan graslandverbetering te denken. De nazomer is de beste tijd voor graslandverbetering!

Welk grasland verbeteren?

Volgens de nieuwe beoordelingsmethode wordt herinzaai geadviseerd in de volgende gevallen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen gronden met een goede waterhuishouding en natte gronden.

Als sprake is van matig grasland dat op de grens zit van wel/niet verbeteren, kan vaak door goed(e) gebruik en verzorging (bijv. intensiever beweiden en regelmatig bloten) ook enige verbetering worden bereikt. Bij regelmatig verspreid voorkomen van kweek kan de hoeveelheid kweek door vroegtijdig inscharen en regelmatig bloten worden teruggebracht. Als de ontwatering verbeterd kan worden, heeft dit eveneens een positief effect.

De nieuwe beoordelingsmethode van grasland staat beschreven in een handleiding die het PR pas geleden heeft uitgegeven (zie pagina hiernaast).

Begin op tijd

De periode van eind juli tot half september is de beste tijd voor graslandverbetering. In die perio-

Graslandverbetering wordt geadviseerd:

Op gronden met een goede waterhuishouding:

- percelen met < 50 % Engels raaigras
- percelen met > 20 % kweek (regelmatig verspreid)
- percelen met > 10% kweek (in haarden)

Op natte gronden, bijv. het veenweidegebied:

- percelen met < 50 % Engels raaigras en ruw beemdgras
- percelen met > 25 % kweek (regelmatig verspreid)
- percelen met > 15% kweek (in haarden)

Op dergelijke percelen is productie, maar vooral ook de kwaliteit van het gras onvoldoende voor goede resultaten bij de beweiding en de voederwinning.

Daarnaast kan een slechte bewerkbaarheid van een perceel (ongelijke ligging; veel greppels) een goede reden zijn om grasland te verbeteren.

de zijn de omstandigheden (vocht en temperatuur) voor het kiemen en de groei van het gras gunstiger dan in het voorjaar. Daardoor krijgen de onkruiden eveneens minder kans. Ook het verlies aan opbrengst is bij inzaaien in de nazomer kleiner. Bij inzaaien na half september neemt de kans op mislukken snel toe, vooral op klei- en veengronden.

Maak tijdig een plan

Herinzaai is een vrij ingrijpende zaak. Diverse aspecten moet u daarbij in de gaten houden, zoals: is verbetering beslist nodig, kan het perceel gemist worden, welke werkzaamheden moeten er allemaal gebeuren, wie voert het uit en wat zijn de kosten. Soms zijn ook extra maatregelen nodig, bijvoorbeeld aanpassing waterhuishouding, grondverbetering en egalisatie. Deze zaken moeten vooraf kritisch worden

De aanwezigheid van kweek vormt een belangrijke reden voor het uitvoeren van graslandverbetering.

bekeken. Maak daarom tijdig een plan en overleg met de loonwerker wanneer en hoe de werkzaamheden het beste uitgevoerd kunnen worden.

Oorzaken wegnemen

Graslandverbetering is alleen zinvol als de oorzaken van de slechte toestand worden weggenomen. Anders is de verbetering van zeer tijdelijke aard. Als oorzaken zijn te noemen: slechte ontwatering of onjuiste bemesting, of een slecht gebruik zoals te kort maaien, te laat maaien of inscharen, lange veldperiode, kapot rijden. Een normale herinzaai (doodspuiten, frezen, ploegen, zaaibedbereiding en inzaaien) kost al gauw f1500 -f1600 per ha. Daarnaast kunnen er nog extra kosten zijn voor egalisatie, verbetering van waterhuishouding en extra bemesting. Een hogere productie en vooral een betere benutting moeten deze kosten goedmaken. Dit lukt alleen bij een goede uitvoering van de graslandverbetering en bij een juist en daardoor duurzaam gebruik van de nieuwe grasmat.

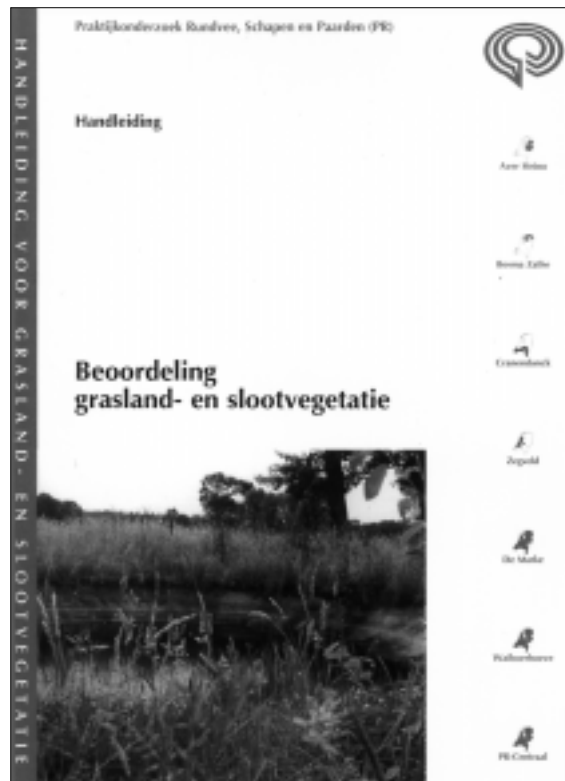
Kweekbestrijding bij herinzaai noodzakelijk

Als kweek in de grasmat voorkomt, is bestrijding bij herinzaai nodig. Gebeurt dit niet dan kan o.a. door het in stukjes snijden van de kweekwortels bij het frezen de hoeveelheid kweek sterk toenemen.

De bestrijding kan het beste gebeuren met glyfosaat. Als kweek in haarden voorkomt, kan de bestrijding ook tot die haarden beperkt blijven (in plaats van volvelds). Er kan dan pleksgewijs doorgezaaid worden. Voor een goed resultaat moet de kweek goed groeien en bij het spuiten 10-15 cm lang zijn. Dit is 10 à 15 dagen na maaien of weiden. Na minstens vijf dagen na het spuiten mag het gras afgemaaid of afgeweid worden. Met de grondbewerking (bij herinzaai) mag men pas circa tien dagen na het spuiten beginnen. Bij minder gunstige groeiomstandigheden kan men de verwijdering van het "dode" gras en de grondbewerking nog beter enkele dagen uitstellen. Hierdoor neemt de kans toe dat de kweekwortels voldoende zijn afgestorven.

Zorg voor goede bemesting

Bij graslandvernieuwing moet tevens de bemestingstoestand van de grond in orde worden gebracht. Het beste is tijdig de laag die na de bewerking boven komt te laten bemonsteren. Met deze gegevens kan dan een passende

De kleurige handleiding Beoordeling grasland- en slootvegetatie met veel kleurenfoto's is te bestellen voor fl 15,- bij het PR, (zie vorig PRaktijkonderzoek).

bemesting van vooral fosfor, kali en kalk worden uitgevoerd. Grondonderzoek vooraf heeft echter géén zin als ook geëgaliseerd gaat worden; de grond wordt dan te veel verplaatst. De bemesting (ook drijfmest) moet ná het ploegen maar vóór de zaaibedbereiding worden aangevend. Van ondergeploegde drijfmest komen de voedingsstoffen moeilijk of niet beschikbaar voor het jonge gras. Wat de stikstofbemesting betreft moet men vooral rekening houden met de gegeven hoeveelheid drijfmest en het gebruik van het nieuwe grasland.

Richtlijnen zijn: nog 1x maaien circa 90 kg stikstof; voor weiden circa 60 kg stikstof: en 45 kg stikstof indien het grasland in de herfst niet meer wordt gebruikt (alle hoeveelheden per ha).

Voorkeur voor ploegen/spitten

Wanneer de grond het toelaat (niet te nat of te zwaar) heeft graslandverbetering met een grondbewerking (ploegen of spitten) duidelijk de voorkeur boven doorzaaien. Bij ploegen en spitten wordt de grond voldoende diep losgemaakt, zodat het perceel zonodig ook geëgaliseerd kan worden. Bij ploegen worden tevens de onkruiden dieper weggewerkt. Daarbij is het gewenst de oude zode eerst stuk te maken met een ondiep werkende frees. Let er terdege op dat bij het ploegen of spitten geen slechte grond boven komt.

Zaai­bed­be­re­i­ding

Een goed zaai­bed­be­re­i­ding be­te­kent een vaste onder­grond met een losse, vlakke toplaag van 2 à 3 cm. Door het zaad ver­vol­gens met een pij­pen­zaai­ma­chine 2 à 3 cm in de grond (op de vaste laag) te brengen, wordt het risico van uit­dro­gen be­perkt. De grond­be­wer­kin­gen na het ploegen moeten ervoor zorgen dat een goed zaai­bed ont­staat. Welke be­wer­kin­gen pre­cis­e­ment nodig zijn, is vooral af­han­ke­lijk van de grond­soort, het weer en de be­schik­bare ma­chines.

Door­zaai­en

Op veengronden en zware (kom)kleigronden is ploegen, spitten of frezen niet verantwoord of zelfs niet mogelijk. Met dóór­zaai­en kan op zulke gronden een goede verbetering van het gras­bestand worden verkregen. Bij het door­zaai­en worden met een speciale machine gleuven gemaakt op 5-10 cm afstand waarin het gras­zaad wordt gebracht. Speciaal voor het door­zaai­en van klaver is een rijen­frees ont­wik­keld. Voor een goed resultaat moet de oude gras­mat zo kort mogelijk worden afgemaaid of afgeweid en moet de grond voldoende vochtig zijn. Doodspuiten van de oude zode is zeker nodig bij meer dan 20-25% kweek. Het doodspuiten van de gras­mat geeft ook risico's. Het resultaat

van door­zaai­en na doodspuiten valt nogal eens tegen. Waarschijnlijk spelen schimmels en aaltjes in de grond daarbij een rol. Ook de groei­om­standig­heden voor het gras zijn bij door­zaai­en (geen goed zaai­bed) ongunstiger dan bij herin­zaai. Op gronden waar alleen door­zaai­en mogelijk is, kan men de verbetering het beste tijdig uitvoeren, dus voordat er veel kweek of straat­gras staat. Doodspuiten is dan niet nodig. Als het door­zaai­en dan niet goed slaagt, is er nog altijd de draag­kracht en de her­groei van de oude gras­mat, terwijl de kosten be­perkt zijn (f 500 -f 600 per ha).

Als het gras in door­ge­zaaide percelen begint te groeien, moet het regelmatig (wekelijks) worden bewe­eid. Het nieuw inge­zaaide gras krijgt dan meer kans zich te ont­wik­kelen. Daarmee wordt ook de uit­stoeling van het gras bevorderd en de ont­wik­keling van onkruid tegen­ge­gaan.

Meng­sel­keuze

Bij de uitvoering van een verbetering moet men ook aandacht schenken aan de keuze van het gras­zaad­meng­sel. De eenvoudige BG-meng­sels (BG1; 3; 4 en 12) met overwegend of uitsluitend Engels raaigras hebben de voorkeur. Deze zijn zowel voor weiden als voor maaien geschikt. Op bedrijven waar de N-gift enigszins be­perkt is (minder dan circa 250 kg per ha) verdienen ook de gras­meng­sels met klaver (o.a. BG1) beslist de aandacht. In de Rassen­lijst 1997 is uitvoerige in­for­ma­tie te vinden over de samen­stelling van de meng­sels, de meng­sel­keuze, de rassen en de gewenste hoeveelheid zaaizaad. Ook hierbij geldt: kies weloverwogen. U zult er nog jaren lang de vruchten van moeten plukken!

Wees zuinig op nieuw gras­land

Nieuw gras­land is gevoelig. Daarom moet het voorzichtig worden behandeld. Dit be­te­kent dat het (jong)­vee of schapen op tijd moet worden ingeschaard of dat in een jong stadium moet worden gemaaid. Daarnaast dient jong gras­land niet kort de winter in te gaan. Het beste is een stop­pen­lengte van circa 7 cm. Nieuw gras­land mag daarom in de winter niet worden bewe­eid met schapen. Mollen en onkruid (vooral muur) kunnen veel schade doen (zie het volgende artikel voor de bestrijding van vogelmuur). De bestrijding hiervan dient tijdig te worden gestart.

Herin­zaai kan worden gecombi­neerd met het egaliseren (en soms iets bol­leggen) van on­ge­lijk­matig land. Dit gebeurt met een kil­ver­bord, soms voorzien van laser­ap­pa­ra­tuur.

